

OBSERVATIELIJST LESBEZOEK

In de tabel¹ hieronder vind je een verzameling criteria voor de observatie van de te bezoeken les. Voorafgaand aan het lesbezoek wordt door de kandidaat een aantal leerdoelen geformuleerd die speciale aandacht krijgen.

De criteria zijn gegroepeerd in categorieën. De eerste categorieën hebben te maken met de presentatie van de docent. Daarna volgen de categorieën waarin het didactisch en pedagogisch handelen van de docent centraal staan. De laatste categorieën hebben te maken met de organisatie van de les.

Het kan voorkomen dat bepaalde categorieën minder of niet van toepassing zijn tijdens een lesbezoek.

Naam kandidaat: Ruben Steins

Datum: 16 maart 2016

Instituut: Fontys Hogeschool ICT

Les: Software Engineering (SE2)

Aantal studenten: 19 studenten

Jaar: 2016

Assessor: M.Louise van Lieshout

Persoonlijke leerdoelen kandidaat:

1. Activerende werkvormen: groepsgewijze definitiebepaling en de unit test-test-oefening (FizzBuzz)
2. Betrokkenheid van studenten vasthouden door flexibel met de les om te gaan

HOUDING / GEBAREN / CONTACT

- Heeft de docent bepaalde gewoontes. Welke? **Hand onderkin bij luisteren naar, niet storend**
- Ondersteunt de docent zijn betoog met gebaren? **Ja, ondersteunend**
- Neemt de docent een uitnodigende houding aan? **ja**
- Hoe komt de docent over? (**vriendelijk**, autoritair, zelfverzekerd, zakelijk, chaotisch, **actief**,...) **Waarom? Zichtbaar tijdens klassikale uitleg en antwoorden op vragen**

¹ Deze lijst is o.a. samengesteld uit de tabel van observeren van leerkrachten door M. van Gessel

- Zoekt oogcontact met studenten. Bij klassikale uitleg niet gericht op linker helft van de groep, weinig echt oogcontact. Tijdens een op een communicatie duidelijk oogcontact.
- Houdt overzicht over de gehele groep. Nee, op een enkele student na is de groep actief bezig

opmerkingen:

Vriendelijk, geïnteresseerd naar reacties van studenten

Staat achter het belang van het onderwerp

STEMGEBRUIK / TAALGEBRUIK

- Stemvolume: te zacht/ zacht/ voldoende/ luid/ te luid
- Spreekt monotoon $\leftarrow \rightarrow$ levendig voldoende levendig
- Maakt functioneel gebruik van variatie in stemgebruik mag meer met stem variëren
- Articulatie: binnensmonds/ soms onduidelijk/ voldoende/ zeer duidelijk/ overdreven articulerend
- Spreektempo: traag/ langzaam/ prima/ snel/ te gehaast
- Maakt gebruik van pauzes in zijn betoog voldoende
- Accentueert kernpunten d.m.v. stemgebruik
- Accentueert kernpunten door deze te herhalen

opmerkingen:

BEGIN VAN DE LES

- Heeft alles klaarstaan ja
- Begroet de studenten ja
- Zorgt dat hij eerst de aandacht van alle studenten heeft (Hoe?) door onderwerp aan te geven en voorkennis op te halen,
- Krijgt gemakkelijk de aandacht van de studenten door groepsopdracht: wat is de definitie van unit testen
- Reageert op studenten die te laat binnenkomen/ lesaanvang belemmeren (Hoe?) n.v.t.
- Wat is de startpositie van de docent? voor de klas

Opmerkingen:

Gaat achter bureau zitten, staat op en geeft zonder expliciet aandacht te vragen waar de definitie geplaatst moet worden. Loopt rond en stimuleert door vragen: "hebben jullie een idee?"

BEGINSITUATIE PEILEN

- Stelt vragen om aanwezige kennis over het onderwerp te peilen en te activeren.
- Spreekt verwachtingen uit omtrent veronderstelde voorkennis

Opmerkingen:

Goed om een definitie te vragen, vanuit definitie naar onderwerpen volgende lessen. In hoeverre had je ingeschat dat studenten een Wikipedia definitie gebruiken? Waarom ga je de definitie uitleggen?

Advies: geef studenten het woord om definitie te verduidelijken en mogelijke vragen te onderkennen.

MOTIVEREN

- Legt het belang van het onderwerp/ de leerstof uit **goed: praktisch en concreet**
- Legt relatie met de belevingswereld van de studenten **goed**
- Vertaalt de inhoud van het thema tot een voor de studenten reëel te ervaren probleem. **Zeer zeker**
- Actualiseert daar waar het maar enigszins mogelijk is **ja**
- Legt relatie met (toekomstige) werkveld van de studenten **ja**
- Kiest een verrassende, interesse opwekkende aanloop tot het thema
- Formuleert elkaar tegensprekende stellingen n.a.v. het thema om de studenten te activeren, **was mogelijk geweest niet toegepast**
- Straalt enthousiasme over het onderwerp/ vak uit **duidelijk**
- Probeert in zijn gedrag zijn interesse en enthousiasme voor het thema over te brengen **zeker wel**
- Gebruikt humor, voorzichtig met kleine tussenopmerkingen **voorzichtig**
- Brengt een spel- en competitie-element in

Opmerkingen:

Met behulp van beelden verduidelijk je het belang van het onderwerp.
Je brengt het onderwerp bij de student gebracht door gevoel relateren aan activiteit

INTERACTIE

- Maakt oogcontact met studenten ja, met name tijdens groepswerk. Minder tijdens klassikale uitleg
- Stelt duidelijke vragen. Geen vragen wacht op vragen van studenten
- Gebruikt vragen om een nieuw onderwerp te introduceren gebeurt niet
- Stelt vragen aan individuele studenten of aan de gehele groep gebeurt niet
- Moedigt studenten aan om antwoord te geven. (Hoe?) gebeurt niet
- Geeft studenten tijd om na te denken en antwoord te geven n.v.t
- Laat de studenten brainstormen ja tijdens groepsopdrachten
- Geeft hints/ aanwijzingen om studenten naar het goede antwoord te leiden gebeurt heel adequaat bij individuele begeleiding
- Herhaalt goede antwoorden n.v.t.
- Speelt op de juiste wijze in op (onverwachte) reacties van de studenten
- Moedigt aan om vragen te stellen is aandachtspunt
- Controleert of de uitleg van een onderdeel begrepen is NIET

opmerkingen:

Is sturend bezig: veel activiteit bij de leraar: hoge betrokkenheid maar wel opmerking ik vind wel dat U dat al klaar had kunnen zetten" geeft niet aan waarom hij dit niet heeft gedaan....

Gaat in op vragen van de studenten tijdens groepswerk.

LEERSTOFBEHANDELING

- Maakt de doelstellingen van de les duidelijk ja
- Bespreekt de criteria voor beoordeling van de module
- Geeft een korte omschrijving van de leerinhoud ja
- Geeft de structuur van de les aan niet gedaan
- Legt de leerstof begrijpelijk uit zeker wel sterk instruerend
- Zet studenten aan tot nadenken zeker bij FizzBuzz
- Stelt vragen die bijdragen aan het behalen van de doelen van de les/module
- Hanteert een systematische opbouw
- Maakt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken doordat hijzelf invoert worden kleine dingen allemaal even belangrijk (leeftijd Trump)
- Legt relaties met eerder behandelde leerstof
- Legt relatie met andere vakken/ leergebieden
- Vat elk onderdeel samen mag aan het einde van de les wel wat duidelijker
- Houdt de rode draad van de les in de gaten zeker wel
- Gegeven voorbeelden / filmpjes / werkvormen e.a. zijn functioneel ja
- Gebruikt afwisselende werkvormen ja
- Controleert of de doelstellingen van de les behaald zijn heel algemeen

Opmerkingen:

Met behulp van het doorlopen van en van testing (werkvorm demonstreren) wordt duidelijk gemaakt wat en hoe te handelen. Wat moeten studenten hiervan onthouden?

Vraag blijft : wat weten de studenten over testing voor de demonstratie, welke onderdelen van demonstratie moeten studenten onthouden om later zelf te kunnen toepassen? (Uit reacties van enkele studenten blijkt dat zij de demonstratie kritisch kunnen volgen)

FizzBuzz oefening: uitleg het belang van FizzBuzz en hoe FizzBuzz te gebruiken. Vervolgens wordt de opdracht gegeven na algemene vraag: "zijn er nog vragen?" gaan studenten in groepjes aan het werk

Klassikale nabespreking: neemt heft in handen, betreft geen student, vraagt achteraf.

- Controleert voor de les of media in orde zijn ja
- Maakt eventueel functioneel gebruik van het bord niet van toepassing
- Gebruikt een overzichtelijke bordindeling niet van toepassing
- De presentatie (bijv. PowerPoint) is logisch in opbouw ja
- De presentatie is van toevoegende waarde Ja, maar wordt niet gecontroleerd
- Gaat vaardig om met deze media • Wijst studenten op de DLWO ja

opmerkingen:

KLASSENMANAGEMENT

- Zorgt dat het klaslokaal voor de les in de juiste opstelling staat ja
- Zorgt dat voldoende leerling-materialen beschikbaar zijn ja
- Bespreekt met de studenten de gang van zaken tijdens de les(sen)
- Maakt regels duidelijk als dit nodig is
- Ziet toe op naleving van regels
- Is consequent in toepassing van de regels
- Is alert op eerste signalen van ordeverstoring
- Reageert adequaat op eerste signalen van ordeverstoring
- Kent de namen van de studenten ???
- Gebruikt hulpmiddelen om de namen van studenten te memoriseren
- Begint op tijd ja
- Houdt tijd in de gaten/ Stopt op tijd ja

n.v.t.

Opmerkingen:

Vriendelijke hoog betrokken groep. Hebben nauwelijks aanmoediging nodig om aan het werk te gaan.

Positief:

Prettige werksfeer

Hoog betrokken studenten

Twee goed gekozen activerende werkvormen

Geeft aan welke relatie deze lesinhoud met ontwikkelopdrachten hebt

Wat te doen als je nog vragen hebt.

Ruben laat tijdens les zien dat de eisen zoals die rondom de rol vakinhoudelijk begeleider voor een belangrijk deel voldoende beheerst. [Punten 3 en 4 vragen nog aandacht](#)

1. heeft kennis en begrip van studentengedrag en kan de goede 'toon' treffen;
2. kan studenten motiveren en enthousiasmeren; in klas en bij online leren;
3. geeft ruimte voor interactie tussen studenten; in de klas en bij online leren; [te weinig interactie tijdens informatie vooraf en bespreking achteraf!](#)
4. beheerst voldoende gespreksvaardigheden om een student of meerdere studenten te begeleiden [beperkt tot momenten van groepsopdracht](#);
5. kan een prettig en veilig leerklimaat creëren;
6. kan individuele studenten begeleiden/coachen in hun leerproces.

Feed forward

- Probeer ook bij eerste kleine introductieopdracht de zelf student aan het denken te zetten. Nu beperken de studenten zich tot copy.
- Probeer tijdens de begeleiding van de FizzBuzz oefening het groepje te betrekken bij de vraag van een student van het groepje
- Probeer actief de verschillen tussen studenten te activeren
- Probeer te achterhalen welke studenten moeite met het uitwerken van de opdracht hebben? En...wat de oorzaak hiervan is.

- Eten en drinken zijn opleiding breed toegestaan?